

ΚΑΠΟΙΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ 8Η ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Η 8η του Μάρτη αποτελεί μια ημέρα αντίστασης και αγώνα προς την κατεύθυνση της γυναικείας χειραφέτησης από τα εξουσιαστικά δεσμά της πατριαρχίας και οποιασδήποτε άλλης μορφής κοινωνικής καταπίεσης και εκμετάλλευσης. Δεν είναι μια μέρα γιορτής για την γυναίκα αλλά μια ημέρα μνήμης για τις αγωνιζόμενες γυναίκες, μια ημέρα μνήμης για τα θύματα της πατριαρχίας, μια ημέρα που θα πρέπει να δίνει δύναμη σε όσες γυναίκες υφίστανται καθημερινά την έμφυλη καταπίεση. Οι ρίζες της βρίσκονται στους αγώνες των γυναικών εργατριών στο κλάδο του ιματισμού στην Ν. Υόρκη στις

αρχές του 20ου αι. Οι γυναίκες εργάτριες - μετανάστριες στην πλειοψηφία τους- ως ένα από τα πιο υποτιμημένα κομμάτια του εργατικού δυναμικού, πρωτοστάτησαν στις απεργιακές κινητοποιήσεις που συγκλόνισαν την Ν. Υόρκη το 1909-10 διεκδικώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας, μείωση του ωραρίου, υψηλότερους μισθούς και δικαίωμα συμμετοχής στα σωματεία. Στον απόηχο των μεγάλων εργατικών διαδηλώσεων, έναν χρόνο μετά, ξεσπά φωτιά στο εργοστάσιο Triangle Waist. Οι εργάτριες, οι οποίες συμμετείχαν στις απεργίες του προηγούμενου διαστήματος, βρίσκονται κλειδωμένες από τα αφεντικά στον 8ο όροφο του εργοστασίου, στην αίθουσα με τις μηχανές ώστε να μην χασομερούν την ώρα της εργασίας και να μην έρχονται σε επαφή με ανθρώπους από το σωματείο. Ο τραγικός απολογισμός αυτής της πυρκαγιάς ήταν 146 νεκρές εργάτριες. Οι ιδιοκτήτες του εργοστασίου δικάζονται το 1914 και αθρώνονται με ελάχιστο χρηματικό πρόστιμο.

Σε αντίθεση με ό,τι λέγεται από κρατικούς και θεσμικούς φορείς περί ισότητας των φύλων, μιας ισότητας που θεμελιώνεται πάνω στο αίτημα για συνδιαχείριση της εξουσίας σε αστικά δικαιώματα και θεσμικές διεκδικήσεις, εμείς γνωρίζουμε ότι η πατριαρχία είναι παρούσα και την βιώνουμε ως κοινωνική καταπίεση σε καθημερινό επίπεδο. Δεν βρίσκουμε κανένα λόγο "να γιορτάσουμε" παρά μόνο να αγωνιστούμε για να ανατρέψουμε αυτήν την συνθήκη προς την προοπτική της συνολικής κοινωνικής απελευθέρωσης, αναζητώντας τις δομικές αιτίες της, τους τρόπους και τα πεδία πραγμάτωσης της, ώστε να διαμορφώσουμε και τις συλλογικές αντιστάσεις μας.

Η πατριαρχία αποτελεί ένα σύστημα κοινωνικής καταπίεσης, το οποίο συναντάται στις ανθρώπινες κοινωνίες εδώ και αιώνες, με διαφορετικές εκφάνσεις και τρόπους έκφρασης σε κάθε ιστορική περίοδο και στο εκάστοτε κοινωνικό περιβάλλον. Θεμελιώνεται πάνω στην αντρική κυριαρχία και την επικράτηση της αρρενωπότητας πάνω στην θηλυκότητα ή σε οτιδήποτε άλλο παρεκκλίνει από το πρότυπο του αρρενωπού. Με την εδραίωση του καπιταλισμού και την συνακόλουθη αλλαγή στις σχέσεις παραγωγής, τις κοινωνικές σχέσεις και τις κοινωνικές δομές, η πατριαρχία, ως προϋπάρχουσα κοινωνική καταπίεση, ενσωματώνεται στον καπιταλιστικό κόσμο και από αυτό το σημείο και έπειτα αποτελεί δομικό συστατικό στοιχείο του. Μια σειρά από κοινωνικές διεργασίες φέρνουν μαζί τους νέους περιορισμούς και καταπίεσεις. Η πυρηνική οικογένεια ως βασικό κύτταρο του καπιταλισμού, η επιβολή της μονογαμίας για τις γυναίκες, η απομάκρυνση των γυναικών από τον έλεγχο πάνω ίδιο τους το σώμα και η περιστολή της γυναικείας σεξουαλικότητας (κυνήγι μαγισσών) που έχει ως επακόλουθο και τον έλεγχο των γεννήσεων, είναι στοιχεία στα οποία η πατριαρχία ενσαρκώνεται και μαζί τους μεταφέρεται με ένα πιο σκληρό πρόσωπο μέσα στη νέα καπιταλιστική κοινωνία.

Έκτοτε, η πατριαρχία παράγεται και αναπαράγεται μέσα στις καπιταλιστικές κοινωνίες που δημιουργούνται εντός των ορίων του έθνους-κράτους τόσο από τους επίσημους θεσμούς του κράτους (νόμους, δικαστήρια), όσο και από τα ίδια τα άτομα που συγκροτούν το κοινωνικό σύνολο άσχετα από την κοινωνική τάξη και την φυλή στην οποία ανήκουν. Η έμφυλη καταπίεση και η αντρική κυριαρχία είναι στοιχεία που διαπερνούν οριζόντια το κοινωνικό σύνολο, αποτελώντας με αυτόν τον τρόπο άλλο έναν διαχωρισμό ανάμεσα στα προλεταριακά στρώματα, δημιουργώντας την αναγκαιότητα για το σύστημα ανισότητα και τις συνακόλουθες μορφές και πρακτικές κοινωνικής καταπίεσης.

Η πατριαρχική συνθήκη ως δομικό στοιχείο της υπάρχουσας κοινωνικής οργάνωσης παρουσιάζεται σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής, ιδιωτικά και δημόσια. Η αντρική κυριαρχία και καταπίεση αναπαράγεται, εμπεδώνεται κοινωνικά και εκφράζεται μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας, του σχολείου, των παρεών, των ερωτικών σχέσεων, του εργασιακού περιβάλλοντος και του δημόσιου πεδίου. Από τους στερεοτυπικά δομημένα έμφυλους ρόλους που διαμορφώνονται μέσα στην οικογένεια μέχρι τις σεξιστικές ατάκες που ακούγονται μεταξύ

σοβαρού και αστείου στις παρέες, από την ψυχολογική και σωματική βία που υφίστανται οι γυναίκες από άντρες του οικείου τους περιβάλλοντος (από τον σύντροφο, τον πατέρα, τον σύζυγο) μέχρι την σεξουαλική παρενόχληση από το αφεντικό τους και την απόλυση σε περίπτωση εγκυμοσύνης τους, από τα χυδαία σχόλια και τα σφουρίγματα στον δρόμο μέχρι τα εκατοντάδες περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης και βιασμών που σημειώνονται σε τακτική βάση, η πατριαρχία εμφανίζεται και επιδρά πάνω στις ζωές των γυναικών με τον πιο σκληρό και βίαιο τρόπο, ορισμένες φορές με κόστος την ίδια τους την ζωή. Οι γυναικοκτονίες, δηλαδή οι ανθρωποκτονίες που διαπράττονται λόγω φύλου, αποτελούν συχνό φαινόμενο. Περιστατικά δολοφονίας γυναικών, όπως αυτό της Ε. Τοπαλούδη στην Ρόδο ή των οικιακών βοηθών στην Κύπρο που δολοφονούνταν κατά συρροή από τον στρατιωτικό Ν. Μεταξά δεν αποτελούν μεμονωμένα περιστατικά αλλά την κορυφή της πυραμίδας της πατριαρχικής καταπίεσης, την πιο βίαιη έκφραση της, που στοιχίζει τις ζωές εκατοντάδων γυναικών τον χρόνο.

Επιπλέον, όσον αφορά το πιο "περιθωριοποιημένο" κομμάτι των γυναικών, οι κρατικοί και οι θεσμικοί φορείς επιλέγουν να παραβλέπουν παντελώς την ιατρική περίθαλψη των κρατούμενων γυναικών στις φυλακές (πχ απουσία νοσοκομείου και ψυχιατρείου στις γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού), αποκλεισμός που βασίζεται μόνο σε σεξιστική διάκριση, καθώς οι αντίστοιχες "παροχές" ισχύουν για τους άνδρες. Παρόμοιες συνθήκες επικρατούν και για τις μετανάστριες στις φυλακές της Πέτρου Ράλλη αλλά και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Οι καταγγελίες των γυναικών αναφέρουν έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, άθλιες έως ανύπαρκτες συνθήκες υγιεινής, ξυλοδαρμούς, βιασμούς και κακοποιητικές συμπεριφορές εις βάρος τους. Οι μαρτυρίες προκαλούν φρίκη, όπως και η συνένοχη σιωπή μεγάλου μέρους της κοινωνίας, που επιλέγει να αγνοεί πεισματικά τα περιστατικά έμφυλης βίας και καταπίεσης, διατηρώντας τον πατριαρχικό ζόφο στο εσωτερικό της.

Παρόλο που θεσμικά τα δικαιώματα των γυναικών σε περιπτώσεις έμφυλης καταπίεσης τις περισσότερες φορές θεωρούνται "κατοχυρωμένα", πολλές φορές παρατηρείται από τους θεσμικούς φορείς μια τάση συγκάλυψης, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου ο θύτης είναι πρόσωπο πολιτικού/ κοινωνικού/ οικονομικού κύρους, ώστε να "ξεπλυθεί" κοινωνικά και ηθικά. Συχνά παρατηρούμε σύμφωνα και με τα παραπάνω δικαστές να αθλώνουν βιαστές, γυναικοκτόνους και άτομα με παραβιαστικές συμπεριφορές, δηλώνοντας "ανεπαρκή στοιχεία" και υποτιμώντας τη γυναικεία αφήγηση. Με αυτό τον τρόπο η πατριαρχική βία κανονικοποιείται, γίνεται αντιληπτή μοναχά ως ενέργεια κάποιου "ξένου" ή ψυχικά διαταραγμένου ατόμου. Οι βιαστές αθλώνονται και ξεπλένονται στα μάτια του κοινωνικού συνόλου, ενώ η πατριαρχική και σεξιστική λογική περί γυναικείας προκλητικότητας καλά κρατεί.

Ο αγώνας ενάντια στην πατριαρχία δεν είναι επομένως ένα μερικό ζήτημα, αλλά εντάσσεται μέσα στον ευρύτερο αγώνα για την κοινωνική και ατομική απελευθέρωση. Εάν θέλουμε να απελευθερωθούμε από τον κόσμο της εξουσίας, δεν γίνεται ο αγώνας μας να μην εμπεριέχει το αντιπατριαρχικό πρόταγμα και να το αντιμετωπίζει ως ένα δευτερεύον ζήτημα, ως ένα επιμέρους ζήτημα των ταξικών αγώνων. Για εμάς ο αγώνας ενάντια στην πατριαρχία δεν γίνεται να μην είναι συγχρόνως και αγώνας ενάντια στον ρατσισμό, το εθνικισμό ενάντια στην κυριαρχία κράτους και κεφαλαίου. Ο σεξισμός και η έμφυλη καταπίεση δεν είναι μια ατομική υπόθεση της κάθε γυναίκας αλλά μια κοινωνική συνθήκη που μας καταπιέζει και συλλογικά πρέπει να αγωνιστούμε για την ανατρέψουμε.

Στον δρόμο στην δουλειά στο λεωφορείο όποιος απλώνει χέρι θα φεύγει με φορείο

Καμία μόνη της στο ζόφο της πατριαρχίας

Ανυποχώρητος αγώνας ενάντια σε κράτος, κεφάλαιο και πατριαρχία

- Τετάρτη 11/3 στις 12:00 θεματικό καφενείο για την έμφυλη καταπίεση
- Πέμπτη 12/3 στις 15:00 προβολή της ταινίας: 4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 μέρες

(στο στέκι, 8^{ος} όροφος αίθουσα 819)

Αναρχικό Στέκι Φιλοσοφικής
anarxikes.oi-fls@espiv.net

